

Kai akys nemato, regi meilę ir tikėjimą

Ada DVARIONAITĖ

Paprasti dalykai gali būti labai nepaprasti, kai pažadini savo pojūčius. Rega, klausia, lytėjimas, uoslė ir skonis padeda pažinti pasaulį – tai penki jutimai. Sakoma, kad yra dar ir šeštas, gal tai neįvardijamas gebėjimas, gal jam tinka žodis – kūryba? Visi turintieji mąstymo įrankį žodį gali kurti. Kad ir tokias eiles:

„Mamos, seserys, senelės, draugės.
Moteris – geriausia iš visų!
Šviečia jos dangaus žvaigždėlės,
Sildo širdis artimų!
Be jų sunku sunku mums būtų
Ir širdį spaustų liūdesys,
Kai jos draugų rate plačiausiam,
Širdin ateina džiugesys.“

Kaip paprasta, visai neoriginalu. Tik padarykime vieną veiksmą – atimkime iš penkių vieną pojūtį – regėjimą. Tas, kuris parašė šias eiles, niekada nematė savo mamos, artimųjų, dangaus ir žvaigždžių, nematė ir savęs, pasaulio. Nematęs įprasto rašto raidžių. Jo mintys ir žodžiai pirmiausia susidėlioja atmintyje, paskui užrašomi Brailio raštu.

Balandžio viduryje Kupiškio viešojoje bibliotekoje su skaitytojais susitiko septyniolikmetis Redas Olšauskas, Joniškio „Saulės“ pagrindinės mokyklos dešimtos klasės mokinys, ir jo mokytoja Vijolė Vedeckienė.

Jaunuolis neregį nuo pat gimimo, bet mokosi įprastoje mokykloje, gauna specialią pagalbą ir

Redas Olšauskas ir jo mokytoja Vijolė Vedeckienė Kupiškio viešojoje bibliotekoje.

sunkumams, ieškoti saviraiškos ir stiprinti valią, rasti džiaugsmo šaltinių, neprarasti tikėjimo, kad visada ateina ir šviesios dienos.

Redas pats skaito savo eilėraščius, nes visus juos atmintinai moka. Pasak mokytojos Vijolės, yra sukūręs arti trijų dešimčių. Atvykę susitikti su kupiškėnais, pirmiausia svečiai parodė jo artimųjų apie Redą sukurtą filmą, kad pažintis būtų nuoširdesnė.

Filme daug jautrių ir paprastų momentų – kaip Redas vaikšto

kuria eiles; sako, kad jos tiesiog ateina į galvą. Tekstai kalba apie kasdienius daiktus, apie spalvas, apie jausmus, apie nuotaikas, apie gamtą, apie liūdesį, apie moteris ir apie mamą, apie klasės draugus. Išleisti eilėraščių knygą jis teigė sugalvojęs ne sau, o kad galėtų ją padovanoti draugams, baigiantiems aštuntą klasę. Tokia jo padėka už nuoširdžią mokslo metų draugystę. Kad patys turėtų ką prisiminti, pasiūlė bičiuliams sukurti knygelės iliustracijas. Pagalvojo ir anie Brailio

visavertį ugdymą. Jam gerai sekasi anglų ir lietuvių kalbos, iš specialių neregiam skirtų priemonių išmoko gerai kalbėti rusiškai. Išmoko dirbti kompiuteriu. Ir nuo pradinių klasių kuria eiles, dėlioja rimuotus tekstus. Visi jie pirmiausia įsitvirtina Redo atmintyje, o ji puiki – užtenka viena kartą išgirsti tekstą ir jį jau moka. Pernai išspausdinta Redo Olšausko eilėraščių knyga „Jeigu aš matyčiau“. Ją reginčiųjų ir Brailio raštu išleido leidykla „Verslas ir menas“, iliustracijas knygelei sukūrė Redo klasės draugai.

Unikalios knygos leidimo idėja subūrė vietos bendruomenę, draugus ir pažįstamus, paskatino atjautą. Buvo surengtos įvairios leidybai reikalingų lėšų rinkimo akcijos ir vieši labdaros renginiai. Dabar Redas ir jo mokytoja keliauja per bendruomenes įvairiuose Lietuvos rajonuose, susitinka su skaitytojais, jaunimu, neįgaliaisiais. Ir visur kalba apie vilčių, pasiryžimą nenusilenkti jokiems

kambaryje, kaip lauke, kaip daiktus liečia, kaip klasėje mokosi, kaip klausosi, kaip bendrauja su klasės draugais, su mokytoja Vijole, kurią vadina antrąja mama. Redo močiutė neslepia ašarų, mama kovoja su gauduliu, o Redas kartais rimtas, o kartais šypso ir tvirtai žada: „Močiute, aš vis tiek kada nors matysiu.“ Kai Redo eilėraščius filme perskaito aktorius Andrius Bialobžeskis, jie netikėtai suskamba labai nevaikiškai ir atsiveria gilesnė prasmė.

Redo artimieji rašė laiškus garšioms Amerikos akių klinikoms, prašė pagalbos Rusijos, Odesos specialistų ir šiandien dar nepraranda vilčių, seka mokslo naujienas ir kartu su Redu tiki, kad bus atrasti efektyvesni vaistai ir nauji instrumentai, galbūt trimačiai spausdintuvai, kurie jau dabar sugeba sukurti širdį, gebės ir akių tamsą įveikti. Tik reikia išlaukti.

Kad laukti būtų lengviau, Redas

bei reginčiųjų raštą, kad visi galėtų perskaityti.

Mokytoja Vijolė Vedeckienė visus Redo mokymosi metus yra ištikimiausia jo palydovė ir pagalbininkė. Neturėjusi nereginti mokinio, pasakojo apsiverkusi, kasužinojo apie savo užduotį, kaipažino jį ir artimuosius. Nemokėjo Brailio rašto, reikėjo mokytis abiem kartu. Tokia patirtis – likimo dovana ir įpareigojimas patirti dalytis su kitais, skleisti žmogaus neįtikėtinų saviraiškos, ryžių ir tikėjimo galių pavyzdį.

Svečiai Kupiškio viešajai bibliotekai paliko dovanų Redo knygą „Jeigu aš matyčiau“. Sunku patikėti, kaip joje liūdnų tekstų nedaug, bet daug šviesos ir spalvų. Iš literatūros po pietės visi išsivaikščiojo pritilę, nuščiuvę, susikaupę. Vakarėjanti saulė pavasarinė žaluma, grindinio plytelės, gatvė ir automobiliai, žmonės – viskas tas pats, tik kitokie, nepaprasti kaip prisimeni, kad visa tai matai.

